

Watermolenpad

Natuur- en landschapswandeling
Afstand 9,5 km, met uitbreiding Bootjesven 14 km
Bewegwijzering: oranje

Deze bijzonder mooie wandelroute langs een afwisselend landschap van bossen en velden brengt je naar Minderhout, Hoogstraten, Castelré (deel van de gemeente Baarle-Nassau) en Wortel.

We vertrekken op het dorpsplein van Minderhout (1) langs de weg Hoogstraten-Breda (N14). We steken de weg over, de Koestraat in. Hier staat het vertrekbord van de wandeling. We stappen achter de dorpskom naar de kapel van 'Onze-Lieve-Vrouw-van-zeven-weeën' of ook wel 'Onze-Lieve-Vrouw-van-den-Akker' genoemd.

Waltman Van Dyck, een broer van de beroemde schilder Antoon Van Dyck, was destijds pastoor van deze kapel die in 1650 werd gebouwd. De kapel heeft prachtige meubels uit de 17de eeuw, een witmarmeren communiebank en waardevolle heiligenbeelden.

We passeren op onze rechterkant het Withof.

Het Withof is genoemd naar de Witheren uit Antwerpen die van 1280 tot 1810 de kerk van Minderhout bedienden. Na 1285 werd het Withof meermaals vergroot en verbouwd tot een typische Norbertijnenpastorij (o.a. door Waltman Van Dyck in 1666). Van 1892 tot 1971 was het Klein Seminarie eigenaar, tot dit mooie huis in 1974 door een particulier werd gekocht en gerestaureerd.

Bij het oversteken van de Mark (2) bemerken we de in 2004 prachtig gerestaureerde Laermolen.

Deze watermolen werd gebouwd in 1766-1767 met materialen die afkomstig waren van een oudere slag- en schorsmolen uit de 16de eeuw.

Op het einde van deze weg draaien we links de Bosuil op.

Vroeger waren hier steenovens en in 1715 stond er zelfs een echte galg.

Een bordje in de berm aan de rechterkant duidt aan waar de ijskelder lag, die gebouwd werd in de eerste helft van de 18de eeuw, mogelijk in opdracht van de latere hertog Niklaas van Salm. Het cirkelvormige gebouw met een doorsnede van 8 m was onder de gemetselde koepel wel 6 m diep. De gang die aan de noordelijke zijde uitgaaf op de weg was 15 m lang en zo breed dat een kar gemakkelijk in en uit kon rijden. Wanneer het water rondom het kasteel van Hoogstraten 's winters bevroor, kapte men hier het ijs om de kelder te koelen (tot 200 m³). Zand en kreupelhout op de koepel zorgden voor isolatie en hielpen de koelte binnenhouden. Het slachtvlees voor de kasteelbewoners hing aan ijzeren haken in de koepel. Na zo'n honderd jaar raakte de kelder in onbruik. De gang werd afgebroken in 1865, de kelder in de Eerste Wereldoorlog. In 1971 vond men de fundamenten terug.

Even verder op de Bosuil slaan we rechtsaf. In de verte zien we het Gelmelslot.

Volgens de legende zou dit kasteel in de 9de eeuw zijn gebouwd door de Noorman Gelmel. Het slot werd meermaals verbouwd door de latere Heren van Hoogstraten. Na bedelaarsoord (1810), landbouwkolonie (1880) en toevluchtshuis (1891) doet het sinds 1931 dienst als penitentiair centrum of schoolgevangenis.

We vervolgen onze weg op de Bosuil en steken aan het kruispunt de weg over. Na 2 km komen we aan een kruispunt op de grens met Wortel-Kolonie (3).

In 1822 koopt de Nederlandse generaal Johannes Van den Bosch, stichter van de Maatschappij voor Weldadigheid, hier meer dan 532 hectaren. Hij ontgint de gronden, sticht de Vrije Kolonie Wortel en plaatst er een groot aantal arme gezinnen in evenveel kleine boerderijen. Het project kent geen succes en wordt na de Belgische onafhankelijkheid als 'Hollands' afgevoerd. Daarna wordt Wortel kolonie een thuishaven voor landlopers en daklozen. Na de afschaffing van de wet op de landloperij in 1993 zijn de centrale gebouwen als gevangenis nog altijd eigendom van het Ministerie van Justitie. De andere gebouwen en de gronden hebben een

